

A látássérültek életéből

Föld mélyén és hegytetőn

Földalatti, hideg, sötét helyen vacogunk. Az előre haladáshoz le kell hajtani fejünket. De egyszer csak kitágul a tér, nagy sziklacsarnok tárul elénk, sejtelmes kőalakzatokkal valóságos mesevilágot teremtve. Az emberi fantázia elnevezte a kőalakokat a hasonlóság alapján. A Teknősbéka teremben láthattuk a nagy békát, a másfél méteres "anyósnyelvet" és a templomi szószéket. Nyomon követhettük a görög mitológiából ide plántált alvilági Stix folyót, melynek 20-30 centiméteres vizében visszatükröződő sziklák szakadéknyi mélység látszatát keltették. Más világba cseppentünk, más itt a klíma is: bőrnünk érzi a párás, hűvös levegőt, fülünknek jól esik a nagy csönd. Aggteleken vagyunk, a Baradla-barlangban. A 25 kilométer hosszú, világhírű cseppkőbarlang nagyobb része - 17 kilométer - Magyarországon van. A föld felszínéről beszivárgó meszes vízből kiválik a kalcium, a barlang boltozatán megtapad, vagy lecseppenve lassan kezd növekedni. Egy milliméter cseppkő képződéséhez 15-20 évre van szükség. Nem csoda, hogy a legrégebbi cseppkő 2 millió éves! A kissé megvilágított járatokon át a legnagyobb helyiségbe, a Koncertterembe érkeztünk. 1000 ember tudja itt ülve hallgatni a

hangversenyeket. Tiszteletünkre is felcsendült a "Hazám, hazám" ária, mely lemezről szólva is bizonyította a kiváló akusztikát. Innen a fáklyáktól bekormozott Fekete terembe, majd a 30 méter széles, 8 méter magas Tigris terembe mentünk. Megcsodálhattuk a Gyémánt palotát, Széchenyi István 7 méteres emlékoszlopát, Petőfi emlékoszlopát, a 13 aradi vértanút, az Egri minaretet és a Csipketermet, amely már a felszín felé vezetett minket.

A VGYHE Turista Szakosztálya jött ki a cseppkőbarlangból, és tartott szálláshelye, Ózd felé. Az 1. napon még rövid városnézést tettek Miskolcon Budapestről jövet.

A 2. nap a Betléri Kastély megtekintésével indult, aminek sajnós ma hivatalosan szlovák neve van. Tehát át kellett lépni a magyar határt, hogy a hazánk történelmében századokon át fontos szerepet játszó Andrassy család ősi fészket megláthassuk. Báró I. András 1652-ben szerezte meg Betlért a krasznahorkai birtokkal együtt. Az 1880-as modernizáció után kapta meg mai, eklektikus stílusú, vonzó alakját. Az impozáns épületet díszpark veszi körül virágokkal, szökőkúttal. Századok óta ott áll a kastély teljes berendezésével, nem fosztották ki sem a törökök, sem

az orosz csapatok (Fraknó várát talál-
tuk tavaly ilyen szerencsés állapot-
ban!). A folytonosságnak is köszönhe-
tő, hogy Betlér több mint egy szép kas-
tély. Itt is megtalálható a gazdag
könyvtár, 400 festmény a család tagjai-
ról, ebédlő, hálók, faragott, intarziás
bútorozású szalonok, gyönyörű kan-
dallók, de érződik, hogy egy kultúrát,
szépet kedvelő család élt itt nemzedé-
keken át. Egyes tagjainak ízlését, ked-
venc időtöltését is megismerhetjük. A
Vadász szalonban a trófeák, preparált
állatok mellett a vadászattal kapcsola-
tos festmények is találhatóak. Utazásaik
kapcsán egzotikus, különleges tárgya-
kat gyűjtöttek, mint például: egyiptomi
múmia, kínai, japán porcelán, afrikai
fegyverek, preparált medve, krokodil,
új-guineai harcos feje, eszkimó öltözet,
fókabőről, elefánt lábából készült sé-
tabot, esernyő, stb. A történelmet is
kedvelték; van Napóleon-szalon, láttuk
a festményt, amelyen Andrássy Gyula
magyar miniszterelnök királynővé ko-
ronázza a magyarok kedvencét, Erzsé-
betet. Mikor egy Velencéből származó,
gondola alakú, gyönyörű csillár alatt
álltunk, valaki felsóhajtott - "Jaj, cso-
dálatos!" Amivel még nem találkozt-
unk az az, hogy a XIX. században für-
dőszobát, a 2 emeletes kastélyban 16
mosdóhelyiséget építsenek, mindet
más-más mintájú csempével és bidével
felszerelve. A család megbecsülte dol-
gozóit, a személyzet részére nemcsak
hálószobákat alakítottak ki, hanem fa-
ragott, szép bútorokkal, tükrökkel be-

rendezett férfi és női társalgót is. Elkö-
szöntünk az ízes palócsággal, magyarul
beszélő, jól felkészült idegenvezető
hölgytől.

A Felvidéken haladtunk tovább, él-
vezve az erdőkkel szegélyezett, egyre
magasabbra vezető kanyargós utat. So-
főrünk, Miklós jelentette: 1000 méter
felett vagyunk... 1100 méter, 1200 mé-
ter.. Közben együtt izgultunk, hogy a
65 fős nagy busszal a hajtúkanyaros
szerpentineken zsonglörködve nem
jön-e szembe valami. Így érkeztünk
Késmárkra, a Lócsével századokon át
vetélkedő egykori szász városba. Ott
megtekintettük az 1690-1717 között
épült evangélikus fatemplomot, melyet
szögek felhasználása nélkül készítettek
a régi mesterek. Az új, nagy evangéli-
kus templom 1898-ban épült neobizán-
ci stílusban. A templomban Késmárki
Thököly Imre díszes szarkofágja mel-
lett csendesedtünk el. Földi maradvá-
nyait 1906-ban hazahozták Törökor-
szágból, Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona
hamvaival együtt. A kuruc fejedelem
visszatért szülővárosába. Gyalogtúra-
val kiegészítve, felejthetetlen élményt
adott kirándulásunk 2. napja is.

Június 22-én, a 3. napon ismét Ma-
gyarországon jártunk, Mohora volt fő
úti célunk. A kis helység arról neveze-
tes, hogy itt élt Mauks Ilonka, akit a hí-
res íróvá vált Mikszáth Kálmán 7 év
után ismét feleségül vett. Idegenveze-
tőnk érdekes történeteket mesélt a hű-
séges párról, és megmutatta az evangé-
likus templomban őrzött házassági ok-

mányukat. Kellemes, szórakoztató élményben volt részünk a 100 éve született Tolnai Klári emlékházának meglátogatásakor. A művésznő 5 hónapos korától 14 éves koráig élt a család ősi birtokán, Mohorán. A színésznő karrierje Budapesthez fűződik, ahol 64 évig játszott színpadon és minden elérhető kitüntetést megkapott. Tolnai Klári nagyon népszerű mind a mai napig. Úgy éreztük, itt van köztünk, ahogy néztük személyes tárgyait; szemüvegét, rúzsát, legyezőjét, munkakönyvét. Láttuk kiscipőjét, amelyben járni tanult és gyémántdiplomáját. Híres szerepeit sok-sok fénykép örökítette meg. Színházi öltöző benyomását keltették ruhái, jel-

mezei, kalapjai, legyezői. Meghitt hangulatban távoztunk.

A nap hátralévő részében Balassagyarmat belvárosában sétáltunk, és megállapítottuk, hogy egy szépen felújított, kellemes helyen járunk.

Az úton hazafelé Baksa Ernő úgy köszönt el, hogy ez évtől nem vállal több idegenvezetést. 80 évesen abba kell hagyni ezt a munkát - mondta. Mi emlékezni fogunk előadásaira, tréfáira, fürge alakjára. Köszönet neki és a többi segítőnek, szervezőnek. Üzenjük nekik, hogy nagyon jó volt a kirándulás!

Balázs Éva

Beszámoló a kimlei kirándulásról

2014 júliusában Győr-Moson-Sopron Megye több településéről vakok és gyengénlátók 31 fős csoportja látogatott a Duna melletti Kimlére, két sorstársunk meghívására. Erről az emlékezetes eseményről szeretnék beszámolni az olvasóknak.

Nagy izgalommal indultunk Kimlére. A kimlei bejárónál Viola Gyula az önkormányzat kisbuszával várt bennünket, majd a vonattal érkezőkért ment. A Horvát Kisebbségi Klub helyiségében találkoztunk egymással, ahol Stipkovics Jánosné, a horvát kisebbség vezetője hűsítővel és pogácsával fogadott bennünket nagy-nagy szeretettel. A várakozóknak egy kedves fiatalember, Grundtner Gábor Szigetközről és Kimléről szóló kisfilmmel kedveskedett.

Mikor mindannyian együtt voltunk, elindultunk Mici tanárnő vezetésével az 1780-ban épült Szent Mihály templomhoz. Vezetőnk elmondta a templom mellett található gesztenyefa-sor történetét. Olyan szép, nem hiszem, hogy az országban van párja. Sajnos el kellett búcsúznunk, mert az idő szaladt. Gábor kíséretével haladtunk tovább, átmentünk a Duna-hídon és máris a szigetközi Magyarkimlén találtuk magunkat. Vezetőnk büszkén mutatta meg IV. Béla király szobrát, a Szentháromság

szobrot, a 110-éves hársfát és mindent, ami az utunkba került.

A Sarlós Boldog Asszonyról elnevezett templomot a német kisebbség képviselője, Gálné Eller Mária mutatta be nekünk, aki gyönyörűen beszélt a falu közösségéről és nevezetességeiről. Megnéztük a múzeumot, ahol a régi idők falusi használati tárgyait csodálhattuk meg. Ezután Marika meghívott bennünket az egykori plébánia épületébe egy kis hűsítőre (33 fok volt odakint), és néhány gyönyörű ének is elhangzott.

Mária elmondta, hogy nagy kulturális élet folyik a faluban, mindenki megtalálja az érdeklődésének megfelelőt. Szomorú szívvel búcsúztunk Máriától és ismét útra keltünk Gáborral.

A Polgármesteri Kávézóban a polgármester asszony, Balsay Zsuzsanna nagyon finom ebédrel vendégelte meg a csoportot, majd megmutatta az épületet, amely valóban nagyon szép.

Ebéd után elindultunk vendéglátónk családi házába. Varga Lászlóné Olgi és Józsa Béláné Eta sok-sok süteménnyel, üdítővel és kávéval vártak minket, nagy beszélgetés alakult ki és mindnyájunknak jól esett, hogy a polgármester asszony is csatlakozott hozzánk. Ezt követően 15 órakor vendéglátóinktól elbúcsúztunk, majd Gábor vezetésével elindultunk az autóbushoz.

Olgika családtagjai, szomszédasszonya és mindenki a mi kedvünkben járt ezen a napon! Etelka a lelkesedésével külön színt vitt a társalgásba. Feledhetetlenül boldogok voltunk egy egész na-

pig, ami a vakok és gyengénlátók életében ritka, mint a mesebeli kék madár.

Írta: Pappné Jávorka Éva

"Jobb a séta egy baráttal a sötétben, mint egyedül a fényben"

A Siketvakok Országos Egyesülete bemutatása

Helen Keller neve sokak előtt ismerősen cseng, ami nem véletlen, hiszen a siketvak hölgy *Csendes, sötét világom* című önéletrajzi írásában írja meg példaértékű történetét. Helen Keller 1880-ban született az alabamai Tuscumbiában egészséges kisbabaként. Másfél éves korában súlyosan megbetegedett, ennek következtében megsiketült és megvakult. A kislány és családja nem adta fel, így Helen megtanult kommunikálni a külvilággal, beszélt, írt és olvasott, diplomát szerzett, előadásokat tartott, könyveket írt, világszerte ismertté vált. Anne Sullivan volt egy életen át először tanítója, segítője, majd társa, aki megteremtette a lehetőséget arra, hogy Helen teljes értékű emberként tevékenykedjen a világban.

Helen Keller története érdekes, de

sajnos nem egyedi. Kettős érzékszervi sérüléssel (látás- és hallássérüléssel) együtt élő emberek világszerte vannak, hazánkban számuk 15.000-re tehető.

A közelmúltban Gangl Tamással, a Siketvakok Országos Egyesülete (SVOE) elnökével beszélgettem a SVOE tevékenységéről, munkájáról, eredményeiről és terveiről. 20 éve annak, hogy 10-11 érintett szülő és siketvak személy megalakította az egyesületet annak érdekében, hogy jobb életkörülményeket biztosíthasson célcsoportja számára.

A SVOE országos hatókörű, Budapesten található irodájuk. Célcsoportjuk heterogén, ami a kettős sérülés adta sokféleségből fakad. Siketvak személyeknek azokat nevezik, akiknek látás- és hallássérülése egyidejűleg fennáll. A kapcsolatfelvétel, a kommunikáció, az

oktatás speciális, egyedi módszerekkel történik. A kifejezés - siketvak - nem feltétlenül jelenti a teljes siketséget és vakságot, ide tartozik az is, akinek van valamilyen látás- és hallásmaradványa, de támogatásuk, fejlesztésük és kommunikációjuk csak a kettős sérülés együttes figyelembevételével képzelhető el.

Ennek megfelelően meg kell különböztetni

- a teljesen vak és teljesen siket,
- a teljesen vak és különböző mértékben nagyothalló,
- a teljesen siket és gyengénlátó,
- és a különböző mértékben nagyot-halló és gyengénlátó személyeket.

Ugyanúgy, mint a látássérültek esetében, a siketvak állapot típus szerint lehet veleszületett vagy szerzett siketvakság, állapot szerint pedig:

- veleszületett siketség és vakság
- veleszületett, különböző mértékű nagyothallás, később keletkezett látás-sérüléssel
- veleszületett látássérülés különböző mértékű nagyothallással
- a látás és hallás bármilyen mértékű sérülése egyszerre keletkezett, az életút valamely pontján.

A fogalomból és a fentebb olvasható

csoportosításból egyértelműen kitűnik, hogy a siketvakságot komplexen, nagy odafigyeléssel, és az állapotnak megfelelően kell kezelni, így a megsegítésnél a személyre szabottság dominál.

Hazánkban a 2011-es népszámlálási adatok tükrében mintegy 3260 személy vallotta magát siketvaknak és 12.685 azoknak a száma, akik egyidejűleg élnek valamilyen fokú látás- és hallássérüléssel.

A Siketvakok Országos Egyesülete a siketvak gyermekek, felnőttek és családjuk megsegítése érdekében alakult meg 1994-ben. Tevékenysége sokrétű:

- a siketvak gyermekek és családjuk megsegítése, érdekvédelmük ellátása,
- a siketvak személyek állapotából eredő problémák megoldásában való részvétel,
- társadalomba való beilleszkedés segítése,
- a társadalom szemléletformálása a siketvaksággal, mint önálló fogyatékos-sági ággal kapcsolatban.

Továbbá hazánkban egyedülálló szervezetként foglalkozik a siketvakok rehabilitációjával, érdekvédelmével és az infokommunikációs akadálymentesítéssel.

Az egyesület elsősorban a siketvak

személyeket és hozzátartozóikat szólítja meg, értük tevékenykedik. A két évtized alatt a SVOE megerősödött, ismertté vált, részesül az állami költségvetési támogatásban, fizetett szakemberekkel és munkatársakkal dolgozik, továbbá folyamatosan ápolja nemzetközi kapcsolatait és keresi az együttműködési lehetőségeket. Ma már elsősorban a felnőtt siketvakok megsegítésére fókuszál, mivel a veleszületett kettős sérüléssel élő gyermekek a Vakok Általános Iskolája siketvak tagozatán kapják meg a speciális fejlesztést.

A SVOE felkutatja a siketvak személyeket, információt, tájékoztatást nyújt számukra, a szülőket szaktanácsadás, az arra rászorulókat pedig jogi tanácsadás várja. Tevékenységei közé tartozik az érdekvédelem ellátása, a személyi és kommunikációs szolgálat működtetése, a gyermekfejlesztési tanácsadás nyújtása és a jelnyelvi tolmácsszolgáltatás biztosítása. Az említetteken felül elemi- és a foglalkoztatási rehabilitációval állnak az érintettek rendelkezésére.

A segítő- és kísérő szolgálat keretein belül az egyesület tagjai térítésmentesen kérhetnek segítséget ügyeik intézéséhez, önálló életvitelük megkönnyítéséhez, egészségügyi ellátásukhoz és szabadidős programjaik megszervezésé-

hez.

A jelnyelvi tolmácsszolgáltatás a siketvak személyek látás- és hallásállapotának megfelelő, az egyéni igényekhez igazodó speciális kommunikációs módszerekkel biztosítja a kommunikációt fogyatékos és ép, vagy akár fogyatékos és fogyatékos személyek között.

Az elemi rehabilitáció keretein belül funkcionális látás- és hallásvizsgálat, látástréning, tájékozódás- és közlekedéstanítás, Braille-írás- és olvasásoktatás, kommunikációs készségfejlesztés, pszichológiai segítségnyújtás, mindennapos tevékenységek elsajátítására való felkészítés és speciális számítástechnikai eszközök használatának tanítása történik. Szükség esetén támogatják a környezet akadálymentesítését.

A foglalkozási rehabilitáció a munkahely megtalálásában és megtartásában segít, illetve felkészíti a siketvak személyeket az interjúkra és a munkavállalásra. Az idei évben a foglalkozási rehabilitációt csak látássérült személyek számára is biztosítják.

Gangl Tamás, a SVOE jelenlegi elnöke szintén siketvakként látja el feladatait. 2002-től kapcsolódott be az egyesületi munkába. Részt vett 2003-ban a Dániában megrendezett Európai Siketvak konferencián és az Európai Siketvak Unió (European Deafblind Union,

EDbU) alakuló közgyűlésén. Azóta ápolja, építi a nemzetközi kapcsolatokat. 2008 óta az EDbU vezetőségi tagja. Rendkívül fontosnak tartja azt, hogy felkutassák, megszólítsák az érintetteket. Számukra havonta klubot szerveznek, lehetőséget biztosítanak arra, hogy szobrászkodjanak, sőt kirándulásokat, nyári táborokat szerveznek minden évben. Gangl Tamás úgy gondolja, hogy a SVOE közössége nyitott, fogékony sorsközösség, ahol barátra lelhet az, aki nem zárkózik el ettől. Sajnos a vidéken élő siketvakok kevés eseményen tudnak részt venni, aktivizálásuk, az egyesületi életbe történő bevonásuk nem könnyű feladat.

Jelenleg az augusztusban megrendezésre kerülő, nagyszabású "Siketvakok Európai Rehabilitációs és Kulturális Hete" tábor megszervezésén, zökkenőmentes lebonyolításán dolgozik az egyesület, ahova mintegy 170 fő részvételével, 13 országból és Magyarországról érkeznek siketvakok, tolmácsaik és hozzátartozóik, hogy egy felejthetetlen hetet töltsenek el a kultúra és a szórakozás jegyében.

A táborok, a szabadidős programok kettős célt szolgálnak. Egyrészt lehetővé teszik, hogy a siketvak emberek kapcsolatba kerüljenek egymással, mert a közösségbe tartozás nagy részét

képezi a rehabilitációnak. Másrészt szerepe van a társadalmi tudatformálásban, ami nyitottá, befogadóvá teszi a siketvak személyek iránt az embereket. Ennek köszönhetően remélhetőleg kevesebb hátrány, megkülönböztetés éri őket. Az aktív jelenlét segíti a társadalmi beilleszkedést és szemléletformálást, a siketvak állapot megelőzésében való közreműködést.

További eredményeket és sikereket kívánok a Vakok Világa szerkesztősége nevében!

"Jobb a séta egy baráttal a sötétben, mint egyedül a fényben" - olvasható az idézet a SVOE facebook oldalán. Azt gondolom, hogy a SVOE mindent megtesz annak érdekében, hogy az érintett célcsoport barátokra, közösségre, egy-egy jó szóra és segítségre találjon.

Források:

www.siketvak.hu

Őszi Hajnalka - Vakula Tímea: Beszámoló a Siketvakok Országos Egyesületénél tett látogatásunkról (2011)

Gangl Tamással, a SVOE elnökével készült beszélgetés

Kovács Judit

Tartós és erősödő együttműködés!

Immár több mint 12 éve, hogy a muraszombati és a lenti látássérültek kollektívái felvették egymással a kapcsolatot, és ezt kölcsönös látogatások alkalmával erősítették meg - idézi fel Kovács Béla a lenti egyesület elnöke tájékoztatójában együttműködésük múltját:

- Ez a kapcsolat aztán tovább bővült, erősödött a szlovén ptuji valamint a horvát csáktornyai látássérültek egyesületeinek csatlakozásával. A célkitűzéseket és az együttműködés főbb tartalmi követelményeit írásbeli megállapodásban rögzítettük, mely alapján a kollektívák tagjai, delegációi évenként két alkalommal találkoznak váltakozó helyszíneken. Minden alkalommal más szervezet a rendező.

- Mikor volt legutóbbi találkozójuk?

- Az idén július 5-én volt a legutóbbi találkozó a szlovéniai Ptujban. A konferenciákon, tapasztalatcseréken főként az érdekképviselőt, érdekérvényesítés lehetőségeiről, eredményeiről, az

esélyegyenlőség és az akadálymentesítés helyzetéről, a segédeszköz-ellátás feladatairól esett szó. Találkozóinkon már hagyományosan kerülnek sorra sakk- és lengőteke sportágak versenyei. E területeken fő szempontnak a részvételt tartjuk. Általános örömmujjongás, taps kíséri a személyek

szereplését és természetesen az egyes csoportok elért eredményeit is.

- A részvétel mellett azért számon tartják a helyezéseket?

- Természetesen! A legutóbbi küzdelemben sakkcsapatunk a III., míg lengőteke versenyzőink az V. helyezést érték el. Összességében megállapítást nyert, hogy győztes volt minden résztvevő személy és minden vetélkedő kollektíva.

Kovács Béla tájékoztatója végén még hangsúlyozta; az egyesületek vezetői egyhangúlag kijelentették a ptuji program alkalmával is, hogy az ilyen találkozót nagyon fontosnak tartják, melyeket a jövőben is erősíteni és fejleszteni szeretnének. A sorstárs kollektívák nagy lelkesedéssel készülnek a következő találkozóra, melyre ez év októberében, a horvátországi Csáktornyán kerül sor.

Dányi József